

Katarina Bogunović Hočevar

Odsevi in obličja glasbene govornice

Janka Ravnika

Ljubljana, Znanstvena založba **Filozofske fakultete** Univerze v Ljubljani, 2019

Knjiga *Odsevi in obličja glasbene govornice Janka Ravnika* doktorice muzikologije Katarine Bogunović Hočevar obravnava glasbeni opus slovenskega skladatelja Janka Ravnika, ki je s svojim delovanjem veliko prispeval k razvoju slovenske glasbene ustvarjalnosti v prvih desetletjih 20. stoletja.

Knjiga je razdeljena na štiri logične in pregledne dele. V prvem je avtorica Ravnika umestila v glasbenozgodovinski kontekst, v drugem izvemo, kako je potekala njegova glasbena pot, v tretjem delu se je avtorica posvetila analizi njegove glasbe in se odločila ubrati pristop

opazovanja spreminjanja njegovega sloga in glasbene izraznosti znotraj posamezne zvrsti glasbe. V zadnjem poglavju pa sledi kot nekakšen povzetek pred pravim povzetkom, kaj je skladatelj zapustil prihodnjim rodovom.

Janko Ravnik je kot eden prvih gojencev Glasbene matice, ki so se podali na pot poklicnega glasbenika, študiral klavir v Pragi in redno sodeloval z revijo *Novi akordi*, ki jo je takrat urejal Gojmir Krek. V omejeno revijo je Ravnik pošiljal svoje skladbe, ki jih je urednik odprtih rok sprejemal, kajti Ravnik je veljal za perspektivnega mladega ustvarjalca, ki je veliko obetal.

Avtorica se je lotila temeljite raziskave Ravnikovega delovanja, pri čemer so ji pomagali različne institucije (NUK, Akademija za glasbo v Ljubljani, RTV, Digitalna knjižnica Slovenije) ter skladateljev vnuk Matej Ravnik. Z natančnimi analitičnimi orodji se je lotila prereza in analize Ravnikovega precej maloštevilnega opusa; in sicer klavirskih del, samospevov in zborov.

Ker je skladateljevih osebnih pričevanj zelo malo, avtorica ne skriva, da do nekaterih informacij v njegovem življenjepisu in delovanju ni bilo mogoče priti, zato je ostalo nekaj vprašajev in ugibanj. Med drugim je zanimivo, kako dolga so bila včasih obdobja med nastanki njegovih skladb. Je pa to seveda logično, če pogledamo s stališča, da se Ravnik ni v prvi vrsti opredeljeval kot skladatelj, ampak je pisal v glavnem (ne pa vedno) iz notranje nuje. Poleg tega se je ukvarjal pretežno s pedagoško (poučevanje klavirja) in poustvarjalno dejavnostjo (korepetitor in komorni partner). Zanimljivo pa ni niti njegovo udejstvovanje pri filmu in fotografiji, do katerih je gojil veliko ljubezen. Ravnik je bil med drugim idejni vodja, snemalec, režiser in montažer prvega slovenskega celovečernega nemega filma *V kraljestvu Zlatoroga*.

Ravnik se je kot skladatelj našel v manjših formah. Tehtnost njegovih kompozicij bi po mnenju Bogunović Hočevarjeve lahko bila ne le plod poznavanja kompozicijske tehnike velikih mojstrov svojega časa, temveč intuitivne narave. Vendar nam način, kako se je dokopal do tega znanja, žal ostaja ena od tistih nerešenih ugank.

Avtorica je skozi analize ugotovila, da je Ravnikova najmočnejša izrazna komponenta, ki ji je pri ustvarjanju skladb namenjal tudi največ pozornosti – harmonija.

V glasbi tega časa so se dogajale velike spremembe, vendar je Ravnik ostal zavezan svoji poetiki – lepemu v glasbi – do konca ter večjih modernih posegov v ritem, tonaliteto, zvočnost in harmonijo v svoja dela skoraj ni pripustil, čeprav aktivno ni imel odklonilnega odnosa do modernega. Še najbolj je vezi s preteklostjo razrahljal v harmoniji, komponenti, ki ga je fascinirala že od prvih stikov z glasbo. Če povzamemo, je avtorica Ravnika zelo ustrezno označila kot »navidezn[ega] nosilc[a] napredne estetike, [ki] je bil v resnici mojster tradicije in njene transformacije v svoj in prihodnji čas«.

Čeprav je knjiga bolj kot ne namenjena strokovni javnosti, je avtoričin jezik v neanalitičnih odsekih dovolj jasen, da približa Ravnikovo delovanje tudi bralcu, ki ni toliko vpet v muzikološko stroko. Tudi avtoričina analitičnost nikoli ne ostane sama sebi namen, temveč nujno vodi v sintezo analiziranega, ki je vselej motivirana z avtoričino željo po odkrivanju bistvenega v glasbi.

Knjiga je tako dobrodošel prispevek k razvoju in poznavanju slovenske zgodovine glasbe, že omenjene analize Ravnikovih del pa lahko veljajo za vzor, kako lahko izurjeni in nadarjeni muzikologi tudi z besedami zaobjamejo bistvo glasbe.

Lovorka Nemeš Dular